

Sagn fra Thy og Mors.

Efter Folkemunde af S. Ditlevsen, Elsted.

I Sundby her i Thy ligger en Gård, der hedder Vestergård. Den har i gamle Dage tilhørt Øland Gods, men Herren på Øland tabte den i et Væddemål til Herren på Todbøl. Denne havde nemlig væddet med Ølandmanden om, at hans Røgter kunde spise en Kavring hurtigere end Ølandmandens store Hund, hvad denne benægtede og satte Vestergård mod en lignende Gård fra Todbølmandens Side. På den til Væddemålet bestemte Dag kom Todbølmanden med to Kavringer, hvoraf den ene var indsmurt med et tykt Lag Smør rundt omkring, den fik Hunden, medens Røgteren fik en almindelig tør Kavring. Hunden stod og slikkede Smøret af, før den gav sig i Lag med selve Kavringen, men medens den slikkede, spiste Røgteren ganske rolig sin Kavring og blev naturligvis først færdig, så Ølandmanden tabte Væddemålet.

* * *

På Ullerupgård skal der for mange År siden have levet en Herremand, der nok ikke udmærkede sig hverken ved Dyd eller gode Sæder, og derfor kunde han heller ikke finde Fred i sin Grav, men spøgede nederdrægtig. Næsten hver Nat kom han kørende ad Landevejen fra Thisted med fire Heste for sin Karet. Det var jo slet ikke så morsomt, og man fik da opspurgt en Præst, der var så møj en Knop te åmån, og man fik ham overtalt til at vove en Dyst mod Herremanden. Der blev lejet en Vognmand fra Thisted til at hente Præsten, og han bad nu Vognmanden om at mage det således, at de kunde møde Gengangeren på Landevejen, inden de kom til Thisted. Det lykkedes også, og lige før de mødte ham, stod Præsten af Vognen og gav Kusken den Besked, at hvad der end skete, og hvad han end hørte, så skulde han forholde sig ganske rolig. Præsten stoppede nu "æbette Kål", så han kønt måtte holde stille. Præsten gav sig nu til at læse, og det varede ikke længe, inden Gengangerens Køretøj forsvandt, så Præsten og Spøgelset var ene tilbage. Præsten kunde tumle ham, for han sank dybere og dybere i Jorden, men da han var kommen ned med det meste af Kroppen, blev Vognmanden lige med et modig, og han syntes, at Spøgelset kunde have rigtig godt af at få en "Tak for sidst" fra ham, fordi han ofte havde jaget ham Skræk i Livet, når han om Natten færdedes på Landevejen. Han tog derfor en Vognkæp, listede sig til og gav Spøgelset et ordentligt Slag i Hovedet, for at han bedre kunde synke. Men det gik den modsatte Vej, for han skvat op som en Fjeder, og lige med det samme sad han i Karet med de fire Heste for. Præsten var alligevel ikke tabt bag af en Vogn. Han bandt

Spøgelset, så det ingen Vej kunde komme, og bad så Vognmanden om at holde sig i Skindet. Nu tog han fat igen, og snart var Spøgelset manet langt ned i Jorden. Det var et drøjt Stykke Arbejde, for Sveden haglede ned ad Præsten, og den var rød som Blod. Han gav nu Vognmanden en Overhaling for hans utidige Hjælpssomhed, og sagde ham, at han herefter aldrig måtte vove sig udenfor Thisted By, når Solen var nede, den Betingelse havde Spøgelset stillet, og han havde lovet det. Der gik nogle År, men så var det en Dag, der kom en gammel Kone og vilde have Vognmanden til at hente sig et Læs Sand. Vognmanden så på sit Ur og mente, han nok kunde komme tilbage igen, inden Solen gik ned. Det gik ham imidlertid på, og siden den Tid er der ingen, der har set noget til ham.

* * *

Ude på Hanstholm i Sejerslev Sogn boede en Mand som hed Mergo. En Søndag skulde han og Konen til Alters, og det var den Gang Skik, at Folk absolut skulde gå fastende til Alters. Da de var kommen et godt Stykke henad Vejen, begyndte Konen at hikke, og Manden troede nu, at Konen havde spist, inden hun gik hjemme fra, hvorover han blev så forbitret, at han slog hende ihjel. Han gik nu videre, men fortrød snart sin onde Gerning, vendte tilbage og dræbte sig selv på samme Sted. På Stedet, hvor det skete, udsprang kort efter en Kilde der havde lægende Kraft, og det er ikke længere end et halvt Hundrede År siden, at Folk valfartede dertil for at søge Lægedom mod alle Slags Sygdomme. Kilden findes endnu og kaldes Mergos Kilde.

* * *

Der var en Gang en Karl ovre fra Sundby på Mors, og han var bleven så godt kendt med en Pige fra Ås i Thy, at de da var bleven Kærrestefolk. Så var det en Søndag Aften, han var kommen i Tanker om, at han vilde over at besøge hende. Rigtignok blæste det hårdt, men han tænkte, at han nok kunde komme over Fjorden. Det kunde nu ikke lade sig gøre, for Fjorden var ren gal. Han går nu og er lige ved at role¹), så skidt tilpas var han; men som han så går allerbedst, kommer der en Mand hen til ham og spørger ham, hvorfor han er så harmt, og det fik Manden da også at vide, og han siger så til Karlen, at dersom han vilde tjene ham og høre ham til, vilde han lægge en Bro over Fjorden, inden æKok begyndte at gale. Karlen gik ind derpå, og nu begyndte der at vælte store Stykker fra Bakkerne ud i Fjorden. Da Karlen mærkede, det var

---

¹ græde.

Alvor, blev han ræd, tager Træskoene i Hænderne og lar klø hjem til sin Mor og fortæller hende om denne her Akkord, han havde sluttet nede ved Fjorden, og hvor forskrækket han var bleven, da Bakkerne tog til at trille ud i Fjorden. ”Åh, min Dreng”, siger Moderen, ”det er da en slemme Relighed den her, for det er æ Dævel siel, du har sluttet Akkord med.” Moderen var alligevel slet

ikke så tosset, hun får fat på en Slud, går ind i Høsehuset og gør Spektakler mellem Høsene, så æ Kok troede, den havde sovet over sig og begyndte at gale, så det skingrede efter det. Nu blev ”den bette Mand” narret, for han var ikke kommen uden Halvvejen, og Karlen var befriet. Dønningen kan ses endnu, for tæt ved Færggården er der en Tap, der kaldes Vilsundstap.

(Historisk Årbog for Thisted amt 1915, side 54-57)